

Przedmowa

Druga część numeru 31 Prac i Materiałów stanowi efekt naukowej współpracy, realizowanej pomiędzy Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego a Wydziałem Ekonomiczno-Informatycznym w Wilnie, będącym filią Uniwersytetu Białostockiego. Z uwagi na tematykę i objętość poszczególnych tekstów zamieszczono je w odrębnym tomie, stanowiącym wraz z częścią pierwszą numeru 31 Zeszytów Naukowych integralną całość.

Autorzy poszczególnych tekstów analizują wybrane zjawiska, występujące w gospodarkach Litwy i Polski, w kontekście kryzysu, w którym pogrążona jest od kilku już lat, w różnym co prawda stopniu, część gospodarki światowej. Litwa i Polska to przykłady krajów sukcesu transformacji społeczno-polityczno-gospodarczej, krajów, które w tym samym mniej więcej czasie rozpoczęły proces przebudowy nieefektywnych struktur gospodarek planowych (socjalistycznych), wprowadzając w ich miejsce model nowoczesnej gospodarki rynkowej. Pomimo że gospodarki obu krajów wiele różni, nierzadko miały one do przewyciężenia podobne problemy. Sposób ich rozwiązania rzutował często na tempo i kierunek rozwoju tych gospodarek, a także na ich reakcje w okresach zmiennej koniunktury. Niektóre z tych zagadnień są poruszane w prezentowanej publikacji.

Pierwszy tekst *Liberalizm czy neoliberalizm w polityce gospodarczej państwa*, autorstwa Stanisława Ładyki, stanowi swoiste wprowadzenie do dalszych rozważań, prowadzonych przez poszczególnych autorów. Nieżyjący już, niestety, prof. Stanisław Ładyka był przez wiele ostatnich lat związany ze Szkołą Główną Handlową w Warszawie, ale długi, wcześniejszy okres kariery zawodowej Profesora, a także okres studiów związane są z Wyższą Szkołą Handlu Morskiego w Sopocie, przemianowaną później na Wyższą Szkołę Ekonomiczną, z których tradycji wywodzi się Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego.

W swoim tekście prof. Stanisław Ładyka przedstawił proces ewolucji historycznego liberalizmu gospodarczego we współczesną formę neoliberalizmu, przypisując mu odpowiedzialność za wywołanie kryzysu trwającego obecnie w różnych krajach. Jest to bardzo interesujący i ważny tekst, z którym warto się dokładnie zapoznać, niezależnie od tego, czy podzielamy wszystkie poglądy

i zgadzamy się ze wszystkimi tezami Autora. Przymiotem ważnych tekstów jest właśnie to, że pobudzają do myślenia i dyskusji.

Kolejny, bardzo ciekawy tekst również nawiązuje do koncepcji historycznej, zajmującej istotne miejsce w historii gospodarczej Europy, a mianowicie niemieckiego ordoliberalizmu. Eugeniusz Gostomski i Bohdan Jeliński w opracowaniu *Wartości poznawcze koncepcji społecznej gospodarki rynkowej Ludwiga Erharda w dobie kryzysu integracji europejskiej* udowadniają tezę, że możliwe jest wykorzystanie koncepcji społecznej gospodarki rynkowej do rozwiązania niektórych problemów, z jakimi boryka się dotknięta kryzysem Unia Europejska. Tekst ten zawiera wiele interesujących twierdzeń, inspirujących do głębszych przemyśleń.

W opracowaniu *Naruszenia praw własności intelektualnej w kontekście kryzysu gospodarczego* Monika Grottel zauważa, że w okresie złej koniunktury wśród towarów podrabianych wzrasta udział artykułów codziennego użytku, co stanowi potencjalne zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia nabywców. W tym ciekawym tekście Autorka analizuje problem handlu towarami podrabianymi, prezentując prawne uregulowania zagadnień własności intelektualnej, statystyki Unii Europejskiej obrazujące zakres jej naruszeń oraz rozważa uwarunkowania rozwoju tego zjawiska i możliwości skutecznego przeciwdziałania.

W artykule *Zróżnicowania międzyregionalne jako wyzwanie polityk regionalnych na Litwie i w Polsce* Anna Grydź stawia tezę, że regiony zarówno na Litwie, jak i w Polsce wykazują zróżnicowania pod względem społecznym, ekonomicznym oraz terytorialnym, co stanowi istotny problem z punktu widzenia możliwości prowadzenia spójnej polityki gospodarczej. W interesującym tekście autorka prezentuje wybrane zagadnienia teoretyczne, dotyczące polityki regionalnej, omawia przejawy zróżnicowań regionalnych w obu krajach oraz charakteryzuje prowadzoną przez nie politykę, zmierzającą do niwelowania tych dysproporcji rozwojowych. Problematykę zróżnicowań ekonomicznych porusza także Jarosław Wołkonowski w tekście *Zróżnicowanie dochodowe na Litwie w latach 2000–2011. Wybrane zagadnienia*. Przeprowadzone przez autora ciekawe badania doprowadziły do wniosku, że zróżnicowanie dochodowe na Litwie przekracza średni poziom zróżnicowania w krajach Unii Europejskiej, a poniżej względnej granicy ubóstwa żyje około 20% ludności Litwy.

Problem rozwoju regionalnego znajduje kontynuację w tekście Reginy Klurowskiej *Sektor MŚP w rozwoju regionów Litwy*. Interesujące rozważania, oparte na statystykach obejmujących okres 2002–2010, doprowadziły autorkę do wniosku o potrzebie wspierania rozwoju sektora MŚP, jako formy aktywizacji poszczególnych regionów, oraz o wzajemnych zależnościach pomiędzy aktywnością MŚP a poziomem gospodarczego rozwoju regionów.

Tempo rozwoju sektora MŚP zależy od wielu czynników kształtujących środowisko gospodarcze i społeczne, w ramach którego on funkcjonuje. Zagadnieniem tym Alina Grynia poświęciła tekst *Warunki prowadzenia działalności gospodarczej na Litwie w latach 2006–2012*. Skrupulatnie przeprowadzone badania prowadzą do wniosku, że istnieją obszary, w których litewskie prawno-instytucjonalne regulacje odpowiadają poziomowi reprezentowanemu przez większość unijnych gospodarek lub nawet go przewyższają jakościowo, ale w takich obszarach, jak: podatki, funkcjonowanie rynku pracy, podejmowanie i kończenie działalności gospodarczej, kontrola korupcji, regulacje litewskie ustępują regulacjom przyjętym w unijnych krajach, uznawanych za przyjazne biznesowi.

Ważnym czynnikiem kształtującym możliwości rozwojowe MŚP jest kapitał relacyjny, na co zwracają uwagę Tomasz Czuba, Marek Szczepaniec i Tomasz Jurkiewicz w tekście *Kapitał relacyjny a wyniki ekonomiczne małych i średnich firm w Polsce*. Autorzy przeprowadzili własne badania w tym zakresie, które pozwoliły na sformułowanie interesujących wniosków o pozytywnym, lecz raczej słabym wpływie kapitału relacyjnego na zmiany marży operacyjnej i pozytywnym wpływie niektórych składowych kapitału relacyjnego na poziom zysków i obrotów w przedsiębiorstwach poddanych badaniom.

Spółeczna odpowiedzialność polskich przedsiębiorstw na tle wybranych krajów Unii Europejskiej to temat artykułu przygotowanego przez Olgę Dębicką i Anetę Oniszczyk-Jastrzębek. Wnioski wypływające z ciekawych analiz przeprowadzonych przez autorki nie nastroją optymistycznie. Polskie przedsiębiorstwa, a także podmioty działające w ich otoczeniu, takie jak: instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, ośrodki akademickie czy media, w niewystarczającym stopniu są zaangażowane w rozwój idei społecznej odpowiedzialności biznesu i nie dostrzegają na ogół długofalowych korzyści, jakie ona ze sobą niesie, stanowiąc istotny czynniki prorozwojowy.

Podstawowe elementy polityki energetycznej Unii Europejskiej i jej wpływ na polski i litewski sektor elektroenergetyczny to główne zagadnienia poruszone w artykule Stanisława Pilżysa *Zmiany w polskim i litewskim sektorze elektroenergetycznym po akcesji do Unii Europejskiej*. Autor ocenia, że liberalizacja sektora elektroenergetycznego jest korzystnym rozwiązaniem, zwiększającym konkurencyjność gospodarek unijnych, jednakże zbyt kosztowne mogą okazać się działania związane z próbą ograniczenia czynników wywołujących efekt cieplarniany.

Interesujące wnioski dotyczące sytuacji w polskim sektorze TSL (transport, spedycja, logistyka) przedstawione zostały w artykule Cezarego Mańkowskiego *Polski rynek usług TSL wobec kryzysu gospodarczego w Unii Europejskiej*. Z przeprowadzonych przez autora analiz wynika, że pomimo kryzysu na wielu rynkach europejskich polski rynek TSL, traktowany jako całość, rozwija się nieprzerwanie od

kilku lat, chociaż występują cykliczne okresy załamania na niektórych jego segmentach (np. przewozy pasażerów czy ładunków). O dobrej kondycji polskiego sektora TSL świadczy także 30. miejsce, które zajmuje w grupie 150 państw, mierzone wartością wskaźnika globalnej efektywności logistyki.

Krzysztof Dobrowolski

Sopot, 2012

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'KD', written over a horizontal line.